

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
СЕДМИЧНИК ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

Адрес: София, ул. „Св. София“ № 2 тел. 8-29-83 сметка 110-11 БНБ — Софийски градски клон

АНДРЕЙ РУБЛЪОВ

(По случай 600 години от рождението му)

Той е велик руски живописец от втората половина на 14 и първата половина на 15 в. Това е времето на големия разцвет на руското изкуство вследствие нанесената победа над татарите в 1380 г. и вследствие изобщо големия национален подем по това време — подем, дължащ се много на обединителната политика на Москва. Всички княжества гравитирали тогава към Москва. Създали се условия наистина за голям културен и духовен възход. И именно в областта на изкуството по това време пръв заема място Андрей Рубльов. Той пише икони, стенописи, миниатюри. Неговото изкуство е светло, хуманно изкуство. В него има одухотворена красота, в него има подчертаване духовните сили на човека, има хармония, съзвучие. . . Тъкмо и поради това Световният съвет на мира, който има в задачата си на работа да се чувстват и велики световни личности, чието дело и творчество е озарило света с нови откровения, с нови зари за мирен, градивен и щастлив живот, решава през настоящата 1960 г. да се чествува и името и делото на Андрей Рубльов.

Приема се, че Андрей Рубльов е роден в 1360 г. Значи от тогава досега се навършват точно 600 години. Починал е в 1430 г.

Биографичните данни за Андрей Рубльов от оная отдалечена епоха не са много обилни. Знае се, че той бил монах от Троицко-Сергиевската лавра и Спасо-Андрониевския манастир до Москва. В 1405 г. (по летописни данни) той участвувал заедно с Теофан Грек и др. в изписването на Благовещенския Събор в Московския Кремъл. Там те изписват и иконите за темплото (за иконостаса). Нему се приписват миниатюрите в „Евангелието на Хитрово“ от началото на 15 в. В 1408 г. заедно с Даниил Черний той изписва Успенския Събор във Владимир, като пише и икони за същия храм. Нему принадлежат някои от иконите и на Успенския Събор в Звенигород. Взима най-сетне участие той и в изписването на Троицко-Сергиевската лавра, където остава и икони. Сетне пак се завръща в Андрониевския манастир, където и умира и където бива и погребан. Там засега е уреден и музей на името на Андрей Рубльов.

Това е всичко, което се знае за живота на Андрей Рубльов. Иначе остава да говори за него само то му творчество. Неговите произведения най-добре говорят за величието, за гениалността му — нещо признато му още от Стоглавия събор в 1551 г., в

чиито решения между другото се препоръчват иконите на Рубльов като образци в изкуството.

И наистина велик майстор е Андрей Рубльов.

От запазените икони от Благовещенския Събор в Московския Кремъл на Андрей Рубльов принадлежат тези от евангелския цикъл: „Преображение Господне“, „Възкресение Лазарево“ и „Рождество Христово“. В този Събор, както се отбелязва, Андрей Рубльов е работил навремето с Теофан Грек и други майстори. Теофан Грек е бил голям живописец, но в неговите работи преобладава величавост, мрачност, суровост, високомерие в лицата. Обратното, в трите запазени работи на Андрей Рубльов из Кремъл личи нежност, хармоническо спокойствие и душевна отзивчивост. Тук съотношенията на багрите са меки, а линията плавна.

В „Евангелието на Хитрово“ (сега в Националната библиотека в Москва) Рубльов предава заставките не както до тогава с плетеници и фантастични зверове, а с истински, живо предадени птици, делфини, риби и пр. От самите миниатюри тук особено са забележителни образът на ангела с книга (който символизира св. ап. ев. Матей), а също и орелът с книга (символът на св. ап. ев. Иоан Богослов). Изящна е фигурата на ангела сред кръглата рамка. В тая фигура личи обаятелността на младостта и грацията на женствеността. Цялата красота на ангела се съчетава и с неговото устремено движение, с развятите му дипли на дрехата — движение, успокояващо се вследствие описания кръг около самата фигура на ангела. И орелът е в кръг. Този орел е живо предаден — той е съвсем друг от почти условно предадените птици сред стенописите на Дмитриевския Събор във Владимир от 12 в.

От работата на Андрей Рубльов в Успенския Събор във Владимир най-добре е запазена засега сцената му „Страшният съд“. Това е най-голямата композиция в този храм. Тази тема е разработена до Рубльова еднакво и във византийското и в западното изкуство. Във Владимир същата сцена е изпълнена още от 12 в. в Дмитриевския Събор. В началото на 15 в. (1408 г.) Андрей Рубльов обаче пише в Успенския Събор на този град. нова сцена „Страшният съд“. Той иска да даде ново решение. Не наказанието за извършените грехове, а светлата надежда за милост, за блаженство, за живот трябва да се предаде. Тъкмо и поради това в тази монументална композиция на Андрей Рубльов няма мрачни цветове, няма тежки изписани

фигури, няма погледи със страх, няма суровост сред лицата на Върховния небесен съд... Тука изцяло имаме една радостна и празнична композиция. Мъченията на грешниците почти не са отразени. Всичките фигури, всичките лица са предадени с голяма любов, с голяма топлина... В тръбящите фигури на ангелите има само бодрост, само усмивка, но не и нещо заплашващо, грозещо... Трогателно доверие, трогателна самоотверженост има в лицата и стойките на Св. Богородица и на св. Иоан Кръстител, а също и на Адам и Ева пред Престола Божи. Бавно и тържествено шествува лик от праведни жени към Върховния съд. Сред тях има чисто руски женски лица — личи в тях спокойствие, нравствена сила и твърдост. Апостол Павел е начело на групата праведници, след които следват църковни отци, монаси и др. Всички тук са със спокойни лица. В лицето пък на ап. Петър личи доверие към хората и още вяра в способността на човека да твори добро. С право забелязва големият руски изкуствовед Алпатов, че тук в образа на ап. Петра на Тубльов се е удало до голяма степен да отрази решимостта и духовния подем сред руския народ в епохата на общата борба за независимост... Главата на ап. Петра е истински полукръг — това е изобщо характерната черта на Рубльовия стил, стил на русофицирането...

От Звенигородския Успенски Събор са запазени като работа на Андрей Рубльов, само иконите с образа на Спасителя, на Архангел Михаил и ап. Павел (и трите икони сега са в Третяковската галерия). Това са прекрасно изпълнени образи. Лицето на Спасителя излъчва благост, човечност. Нищо сурово и напрегнато няма в лицето на ап. Павел и Архангел Михаил — те нежно са наклонили глава. И по контури и по цветове всичко тук е дадено ритмично, светло... И тук се вижда лекотата, мекостта и свободата в творчеството на Андрей Рубльов.

Но кулминацията на Рубльов е в неговата „Св. Троица“. Това е запазена икона от работата на художника в Троицко-Сергиевската лавра (и тази икона е сега в Третяковската галерия). Наистина — прекрасно творение. Световен шедьовър. Това не е само възпроизвеждане на библейската сцена с угощението на тримата пътници от Авраама под Мамврийския дъб. Не. Тук има и история, тук има и догматика, тук има и философия... И всичко е в чудна хармония, в чудна симетрия, в чуден ритъм... Угощение на трите пътника, на трите ангели, на трите Лица на Св. Троица. Те има да съобщат радостната вест, че Сарра ще роди син, от чието потомство ще дойде Спасителят на света. Те същевременно трябва да изразят и основните свойства на Божествената Св. Троица — повеляващата Любов (Бог Отец), готовността към самопожертвуване (Бог Син), и духовното влечение към Любовта (Бог Дух Светий). В образа на тези прекрасни юноши-ангели, седнали на трапезата, трябва да се изрази преди всичко и идеята за дружеското съгласие...

И ето, в този шедьовър всичко е дадено:

Библейско-историческото е загатнато. Вижда се в левия ъгъл жилището на Авраама, Мамврийският дъб също е даден в средата, а до него и един хълм. Наистина, Авраам и Сарра не са дадени в композицията, но това е достатъчно, защото по-вече трябва да говори трапезата с тримата пътника. Тя и те са именно в центъра на всичко. На трапезата има жертвена чаша с глава на заклан телец. Тая чаша именно дава ключа на темата на разговора... Отпуснатата ръка на средния ангел указва на стоящата на трапезата жертвена чаша. Същият ангел е навел в дружески разговор главата си към този от дясната му страна, който и слабо протяга благославящата си ръка към чашата. Ангелът пък отляво е свидетел на дружеския разговор на двата първи ангела и смирено скланя глава... Така Любовта (Бог Отец), Готовността (Бог Син) и Пламенността (Бог Дух Светий) са подчертани. И за да се види, че тези три лица са от ипостасната Св. Троица, че те са сляти в едно, художникът ги разполага така, че при цялата самостоятелност на всяко едно от тях, отдалеч те изглеждат като сляти в едно, обхванати в незрим, но ясно чувствуван кръг. Цялата композиция е решена в кръг — символ на небето, на светлината, на Божественото, на съвършенството, на вечността... Този кръг се чувствува още и в рида (хълма) с дъба и зданието. Всичко тук ае ритмично и плавно. Плавни и ритмични са движенията на ангелите, плавни и ритмични са тоновете на техните одеяния. Всичко тук е музика... Цветовете са ярки и чисти. Ярък е синият плащ на средния ангел с тъмновишнев хитон. Ангелът в дясно е със светло-розов плащ и синкав хитон. Синкав хитон има и ангелът в ляво, но иначе неговият плащ е светло-зелен. Златистите къдри и на трите ангела импонира на светло-кафявите им криле. Изобщо всичко тук е съчетано, всичко е лъчезарно. Това и дава радостен, светъл характер на цялата икона, нещо, което почти се вижда и в другите работи на Рубльов и което изобщо не е знаела преди руската живопис...

А това е и великото, гениалното у Андрей Рубльов.

Оттук и идва цената на неговите творби. Той създава цяла школа — школата на Андрей Рубльов. Тя е именно школата на новото в руската живопис — новото в одухотворената красота, в подчертаване духовните сили на човека, в стремение към съзвучие, към музика в живота... Някои от учениците на Андрей Рубльов наистина също са създали прекрасни произведения, но майсторството на Рубльов си остава ненадаминато... У него се чувствува нещо от античната хармония, от античното изящество, от елинската грация... Той съперничи на творбите от ранния италиански Ренесанс. Той е майстор-класик, майстор-певец на светлото, сияйното, красивото, доброто... Отбелязване сега подчертано 600-годишнината от неговото рождение е и заслужено и необходимо...

Д-р В. ИВ. ПАНДУРСКИ

Второто послание до коринтяните

(С оглед на изпитните събеседванки на свещениците)

1. — СЪДЪРЖАНИЕ НА ПОСЛАНИЕТО. То може да бъде разделено на три части: а) апология на апостолството на св. ап. Павла против съмненията в него у някои из средата на коринтските християни; б) потик към християнско милосърдие, и в) полемика, отправена срещу личните му врагове.

След обичайните обръщение и поздрав (1:1—2) ап. Павел благодари Богу, че е спасил живота му въпреки смъртното прежедие, което прекарал в Асия.

Първата част (1:12—7, 16) съдържа защита от съмненията у членове на християнската община относно неговата личност. Защищава се по-специално от обвинението, че бил непостоянен в решенията си и лишен от искреност, като променил плана на пътешествието си (1:12—22). Посещението си отложил само от любов към коринтяни, за да не отиде при тях с огорчение и да не ги завари огорчени. Након от любов им препоръчва да простят на покалялия се кръвосмесник. Поради същата обич към тях, прекъснал престоя си в Трояда. За постигнатите резултати в Коринт отдава благодарност на Бога (1:22—2, 17). Прославя своя апостолат и дава израз на съзнанието си за високото служение, което изпълнява и което е несравнимо по-високо от това на Моисей (3:1—18). Туй съзнание му дава дързновение да проповядва истината (4:1—6). Вярата в Бога му помага да препобеждава изпитанията и страданията, причинявани от немощите му (4:6—14). Като има предвид небесните блага, страданията не го обезкуражават. Погледът му е отправен към възкресението и прославата (4:15—10). Лайтмотивът на проповедта му е любовта към Господа, а съдържанието ѝ — помирието на света с Бога чрез жертвата на Спасителя (5:11—21). С дело и слово апостолът доказва, че е верен служител на Бога и Евангелието (6:1—10). Напътва коринтяните да му засвидетелствуват същата любов, каквато има той към тях и да се предпазват от порочност и идолопоклонство (6:1—7, 1). Ап. Павел говори по-нататък за връзките си с Коринци и за утехата, която му споделил Тит чрез донесените от Коринт вести (7:2—16).

Във втората част апостолът говори за събирането на милостиня за бедните в Иерусалим (8:1—9, 15). Македонците показали особена ревност по този случай. Приканва коринтяни да изведат, под ръководството на Тит, на добър край започнатото в туй отношение дело (8:1—15). Да бъде добре приет Тит, който отива в Коринт, придружен от двама брата. Изпратил е братята, за да бъдат коринтяните готови когато дойде апостолът с пратеници от македонската църква, та по такъв начин да не опровергаят похвалата, която им е била направена пред тях. Техните скромни дарове Бог ще възнагради богато.

Третата част има полемичен характер (10:1—13, 10). Апостолът е обвиняван от враговете си, че е дързновен само когато се намира далеч, а когато е близу бил боязлив. Той моли да не бъде насилван да се показва такъв, какъвто не е, когато дойде при тях, защото всъщност той е такъв, какъвто

се показва и в посланията. Лично той се хвали само с това, което Бог е вършил чрез него, а не като враговете му, които са се набъркали в чужда работа. Апостолът счита, че не стои по-долу от враговете си, понеже проповядва Евангелието даром, понася тежки лишения и гонения за Христа, отрупан е с грижи за църквите, които е основал, и т. н. Белезите на неговото апостолство са във виденията и откровенията, с които го е сподобил Бог, както и в чудесата, които му е било дадено да извърши; при все това той се хвали само с немощите си. Туй послание трябва да им послужи за изправление, та когато дойде той да не бъде принуден да се отнесе със строгост.

Посланието завършва със съвети, с поздрави и благословения (13:11—14).

2. — АВТОРЪТ НА ПОСЛАНИЕТО. Авторът му е „Павел, апостол на Исуса Христа“, както четем в началото (1:1).

Стилът на посланието е спонтанен, цветист, пълен с топлота. На всяка стъпка се чувствува, че авторът говори от дълбочината на сърцето си, и особено — че вулканическият му темперамент е бил в голямо душевно напрежение, когато го е редактирал. Чувствата, изпълнени с нежност към читателите, се редуват често с упреци. Огорчението, от което е бил обхванат се чувствува в стила на посланието; тъй се обяснява събирането на генетивни форми, натрупванията на причастия, неправилните конструкции, дългите понякога изречения, елиптичните друг път представни изречения, които следват едно след друго, като оставят впечатление на телеграфен стил. Искреността го прави да излее в писмо всичко, което има в душата си. Въпреки това, страхът да не обиди и да не отблъсне или отчужди читателите му налага да остави недоизразени някои чувства и да премълчи някои неща.

При все че има доста нови думи, речникът на посланието е обичайният Павлов речник, характерен за апостола на народите. Именно по това сродството на II Кор. с другите Павлови послания стои над всеки спор.

3. — МЯСТО И ВРЕМЕ НА НАПИСВАНЕ ПОСЛАНИЕТО; ПОВОД И ЦЕЛ. За да установим от къде, кога, по какъв повод и с каква цел св. ап. Павел е написал второто си послание до коринтяните, трябва предварително да изясним въпроса дали в промеждутъка от написването на I Кор. до написването на II Кор. Апостолът е посетил Коринт или не, и дали е писал още едно послание, което според някои критици се било изгубило, а според други — е включено в II Кор. гл. 10—13, или не.

Болшинството от модерните критици поддържат, че ап. Павел бил правил междуременно едно пътуване до Коринт, което се е състояло следователно между написването на двете канонически послания. Хипотезата за едно такова пътуване до Коринт се основава на претълкувания на места от II Кор. в които апостолът говори за второто си посещение в столицата на Ахация (2:1 и нат., 7:12; 7:21), а това което се готви да направи би било

трето (12:14; 13:1). Той се оправдава с това, че променил първоначалния план на предстоящото му пътешествие и казва, че не би желал да ги завари пак натъжени, което означава, че в предшествуващото посещение прекарал у тях с потиснато чувство. Това не би могло да се отнесе до положението през първото му отиване в Коринт, когато основал тамошната християнска община, защото тогава не е прекарал у тях огорчен, а може да се отнася само до едно посещение, което ще е било направено след това, когато апостолът е бил тежко оскърбен от един член на тази община (II Кор. 2:5 и 10 и 7:12). Приорал се от това пътуване с препълнена от огорчение душа, Павел ще е написал едно послание, което според едни се е загуило, а според други е включено в II Кор.

Ако мнозина допускат едно такова междинно пътуване, други, напротив го поставят преди написването на I Кор., а трети пък отричат апостолът да е посещавал Коринт след основаването на тамошната църква, както естествено отричат и написването на друго послание между I и II Кор.

Между обвиненията които се отправят към апостола и от които той се защитава в II Кор. е и това, че си е променил плана да ги посети по-рано като мине по море направо от Ефес в Коринт (I Кор. 1:15—16). Според последния му план това посещение щяло да позакъсне (I Кор. 16:5 и нат.). Ако наскоро ги е бил посетил, тия упречи на коринтяни биха били неоснователни. Ап. Павел оправдава отлагането на посещението с това, че е искал да ги пощади (1:23). Ако апостолът е бил посетил наскоро Коринт и тогава е бил оскърбен, пак не разбираме тонът, с който си служи в последната част на посланието, като приканва коринтяните да не го насилват да се покаже, когато дойде при тях такъв, какъвто е в действителност (Прат, Богословието на Св. Павел, т. I, изд. XII, Париж, 1924, стр. 70). Но има и друг мотив, който ни кара да се съмняваме, че апостолът ще е правил пътуване до Коринт между двете послания. Ако е бил правил това пътуване, би означавало, че в течение на престоя си в Коринт не само не е успял да поправи нещата, но и че е бил тежко оскърбен (II Кор. 2:5—11; 7:12), за да е отпътувал с преогорчена душа. В този случай, от Ефес той би написал едно остро послание. Но ако тъй стоят нещата трудно е да се допусне, че би могъл да оправи чрез кореспонденция едно положение, което не е могъл да изясни и изглади на самото място. Самото изпращане на Тита в този случай би било неефикасно, понеже не може да се предполага, че той би могъл да успее там, където не е успял да тури ред ап. Павел. Всичко това ни кара да вярваме, че ап. Павел не е ходил друг път в Коринт след основаването на тамошната църква, и че написаното със сълзи писмо (II Кор. 2:4; 7:8) е I Кор. Текстовете, на които критиците обосновават хипотезата за междинно посещение и послание, поставяни между I и II Кор., са лесно тълкуеми, без да се прибегва до тая хипотеза.

През есента на 57 година ап. Павел изпратил Тимотея в Коринт, за да се осведоми по състоянието на тамошната църква и може би — за организиране събирането на милостиня за бедните от християнската община в Иерусалим (I Кор. 4:17 и 16:10). Минавайки през Македония, поради бо-

лест или по други причини, Тимотей може би не е стигнал до Коринт, или може би е стигнал там едва след като тамошната община била изпратила вече една делегация до ап. Павла, в Ефес, с писмо в което му искала осветления относно различни проблеми на религиозно-църковния живот. Коринтяните са узнали за намерението на апостола да ги посети наскоро (II Кор. 1:15—16), било от писмото, за което споменава в I Кор. 5:9 — което се е изгубило —, било от Тимотей, ако той е стигнал до Коринт. Ако Тимотей е отишел в Коринт и е научил за изпращането на делегация до ап. Павел, не е дочакал връщането на тая делегация, която донесла I послание до Кор., тъй че не е могъл да предаде на апостола сведения относно неговия ефект. След сведенията, получени от хората на Хлое, и после — от делегацията на коринтската община за безредията в църквата им, апостолът променя плана си да ги посети наскоро, направо по морския път, като им съобщава, че най-напред ще отиде в Македония и оттам при тях. Тоя план им съобщава още в I Кор. 16:5

В желанието си да узнае впечатлението, което е направило I Кор. на общината ап. Павел праща в Коринт Тита (II Кор. 12:18), с когото трябвало да се срещне после в Трояда (II Кор. 2:12—13). Апостолът бил запланувал да остане в Ефес до Петдесетница на 57 година (I Кор. 16:8). Оттам, през Трояда — където трябвало да се срещне с Тит, който се връщал от Коринт — следвало да мине в Македония и после — в Коринт. Но като се наложило да тръгне от Ефес предсрочно, поради организирания бунт от златаря Димитър (Деян. ап. 19:23 и нат.), апостолът не намерил Тита в Трояда (II Кор. 2:13), а го срещнал едва в Македония, навярно във Филипи (II Кор. 7:6 и нат.). Тит му предава радостни вести относно ефекта на I Кор. Християнската община от столицата на Ахация дала доказателства на съжаления за случилите се злини, послушала нарежданията на апостола, турила край на раздорите в лоното ѝ, наказала кръвосмесника — някои от членовете ѝ били поискали за него дори по-строга наказание от наложеното му — и изобщо тръгнала в добрия път.

Но Тит му съобщил и някои не добри новини, които го загрижили и накарали да действа съответно. Ап. Павел трябвало да възстанови доверието в неговия авторитет, разклатен поради интриги и клевети на иудействуващите. Те зложелателно били претълкували някои пасажи от I Кор. (виж II Кор. 1:13) като обвинявали ап. Павла, че е боязлив и непостоянен и че затова си отлагал посещението в Коринт, като си променял леко плановете (1:15—21). След това го обвинявали, че бил горд и славолубив, като се хвалел и препоръчвал за някой си (3:1; 4:5; 5:12; 10:2), че искал да измами доверчивостта на Коринтяни, като отказвал издръжка от общината, за да събира после помощи, преследвайки по такъв начин прикрито лични интереси (6:8; 7:2; 12:16—18).

Повтарянето на тия клевети довело до ослабване доверието на мнозина в честността и искреността на апостола. За да възстанови доверието в него на своите чеда — които той родил в Евангелието — техният духовен отец (I Кор. 4:15—16) ап. Павел взема перото и им написва II Кор., като го праща до адресантите му по Тит, който отивал за

втори път в Коринт, придружен от двама братя (II Кор. 8:6, 16—18, 22), за да продължат и завършат събирането на милостиня, започнало през време на първото му пътешествие (II Кор. 8:6).

След казаното, не е трудно да определим мястото и времето на написването, както и целта на посланието. То било написано от някое селище в Македония, където ап. Павел се е срещнал с Тит, който му донесъл вести от Коринт. Това място, по мнението на мнозинството, исагози, изглежда да е Филипи. По пресмятанията на апостола, той трябвало да остане в Ефес до Петдесетница на 57 година (I Кор. 16:8). Поради бунта на златарите се наложило по-скоро да замине от Ефес в Трояда, където бил запланувал да се срещне с Тит. Но тук още не е могъл да остане по-дълго време. При тия условия, той трябва да е стигнал в Македония през лятото на 57, когато и написал II Кор.

От до тук казаното лесно можем да доловим и целта на посланието. Казахме, че апостолът възнамерявал чрез това послание да възстанови доверието на коринтяните в неговата личност. Той оправдава промяната на плана си да ги посети, като посочва, че ако е позабавил обещаното посещение, направил е това, за да ги пошадя (1:23), не желаейки да отива у тях с огорчение (2:1). Посланието още трябвало да насърчи събирането на пари за бедните в Иерусалим и изобщо да подготви духовната атмосфера за посещението на апостола.

Както може да се констатира от 1:1, посланието е било адресирано на първо място до вярващите в Коринт, но същевременно и до христианиците от провинцията Ахайя (виж II Кор. 1:1). Това е лесно да се разбере ако имаме пред вид факта, че той се хвали пред македонците с усърдието на Ахайци, а не само с това на Коринтската църква (II Кор. 9:2). Сега подканя всички църкви в Ахайя да бъдат готови с помощите, та когато пристигне той, придружен от македонци, да не бъде засрамен и пред тях (9:3—4).

4. — АВТЕНТИЧНОСТ И ЦЯЛОСТНОСТ (ИНТЕГРИТЕТ) НА ПОСЛАНИЕТО. Автентичността на това послание произлиза както от изследването на съдържанието му (вътрешни свидетелства), тъй също и от свидетелствата (външни) на църковните отци и писатели. Езикът и стилът му, както попреми припомнихме, съставляват доказателство, че II Кор. е част от писанията на великия апостол на народите. Личността на апостола е сложила дълбоко отпечатък си не само в езика и стила на посланието, но и в съдържанието му. Апостолът се показва в него с цялата си вулканическа природа, с безбрежна преданост към Господното дело, с гореща любов към своите духовни чеда, с почти женствената си нежност, но и със своята безпощадна острота на безстрашен борец против безскрупулността и упорит противник.

Цитати от това послание намираме в писанията на някои апостолски мъже, като: Климент Рим-

ски, св. Игнатий и св. Поликарп. То е цитирано направо от св. Иринея, а Климент Александрийски го цитира повече от 40 пъти. Мураториевият фрагмент го брои между каноническите послания на св. ап. Павла. Неговият текст се намира в старите латински преводи и в сирийския Пешито. То е признато и от еретици, като Василидис, Официй и Маркион, които го имат в своята колекция от свещени книги. Автентичността на посланията до коринтяните била призната дори и от протестантското богословие, а отправяните срещу тях атаки са оставали без отзвук в редовете на учените.

Ако автентичността на II Кор. е била призната дори и от протестантското богословие, в замяна пък е било атакувано единството (цялостта) му. Някои критици поддържат, че II Кор. отначало било съдържало само първите 9 глави, към които впоследствие били добавени главите 10—13, които ще са съставяли „междинното“ послание, предполагаемо като написано между I и II Кор. Други критици искат да различат дори три части, от които някой по-късен автор ще да е съставил днешното II Кор.

Различието в тона между първата и втората част на това послание се обяснява както с положението, в което се намирал апостолът, така и с това на ония за които е било предназначено. В първата част той има предвид христианиците, които са дали доказателство за послушание и на които обяснява своето държание, което довело до неразбираемост. Затова тонът е топъл и умерен. В последната част на посланието апостолът атакува противниците си, които разпространявали всевъзможни клевети по негов адрес, с намерение да отчуждят коринтяните от него. Поради това тонът е суров, рязък и ироничен.

Цялостта на II Кор. ни е гарантирана и от факта, че най-старите документи — колекси и преводи — съдържат текста му тъй, както се представя той днес.

В заключение можем да кажем, че ако във II Кор. не намираме догматически пасажки, като в посланията до Римляни, Галатяни и Ефесяни, нито пък части с нравствено съдържание или практическо поведение, като тия в I Кор., чувствуваме в замяна, че силно тупти в страниците му цялото голямо сърце на св. ап. Павел (виж Филион. Тълкувание на Светата Библия, т. 8, изд. 9, Париж, 1928, стр. 212).

Посланието е произвело желанието от апостола ефект, понеже знаем, че св. Павел е прекарал зимата на 57—58 година в Коринт, откъдето — вече с успокоена душа — можал да напише посланието си до Римляните.¹

¹ По колективен труд на отците професори: Н. Николаеску, Г. Марку, Софрон Влад и Ливиу Мунтяну (с незначителни съкращения).

Превел от румънски: прот. Д. п. ПЕТРОВ

55 години православно християнско братство в гр. Чирпан

Православното християнско братство в гр. Чирпан през м. септември т. г. навърши 55 години от основаването си

Главни основатели на това братство са: свещеник Георги п. Стайков и Михаил*Петков, сега прогонерей Михаил Петков

Свещеник Георги п. Стайков е известният в цялата страна иконом Георги п. Стайков, деятел в делото на православните християнски братства в България. Светското му име е Генко п. Стайков. Роден е в с. Мраченик, Карловска околия. Син на свещеник. Завършил Самоковската семинария през 1899 г. Учителствувал няколко години из Карловска околия. През 1904 година става енорийски свещеник при църквата „Св. Богородица“ в гр. Чирпан. Основател е на православно християнско братство в този град, където се проявява като голям проповедник и братствен организатор. Неговите проповеди и сказки се слушали със захлас не само в Чирпан, но и в много градове из страната, където е ходил. Всяка неделя са идвали слушатели от селата на околията, за да слушат „поп Георги“, както са казвали християните по онова време. Църквата и салонът, където е проповядвал, били винаги препълнени, а беседите и проповедите никога не били скучни. Протестантската пропаганда в Чирпан по онова време била пресечена от него. Той е главният инициатор за построяване братствения салон в града и сиропиталището. Издавал и списвал брошури и списания от името на братството и от свое име. Сътрудничал на духовни списания и вестници в страната под псевдонима „Генадий“. Издигнал на голяма висота братството, чийто председател бил непрекъснато до Първата световна война. След войната Св. Синод го назначава за помощник-началник на културно-просветния отдел при Св. Синод, която длъжност заема години наред. Едновременно с това той е и организатор на православните християнски братства в България. Умира в София на 23 януари 1939 година.

Вторият от основателите на Православното братство в гр. Чирпан е Михаил Петков. Роден е в Чирпан през 1882 година. Завършил Софийската духовна семинария през 1903 година. Става учител в родния си град и певец при църквата „Св. Богородица“. Като учител е участвувал в основаването на братството през 1905 година със свещеник Георги п. Стайков. През 1906 година става втори енорийски свещеник при същата църква и събрат на свещеник Георги п. Стайков. Работят заедно за братственото дело. Участвува в построяването на братствения салон и сиропиталището. Ръководи курс за певци, открит по решение на братственото настоятелство и осъществява практическите дела на братството и сиропиталището като касиер и секретар. През време на първата световна война, в отсъствието на свещеник Георги п. Стайков, и след нея, той е председател на братството до 1920 година, което ръководи с голяма любов. Сега е пенсионер — здрав и читав, уважаван от енорияшите си.

Третият по-млад деятел за издигането на Чирпанското братство е иконом Симеон Цветков. Ро-

ден също в Чирпан през 1884 година. Завършил Софийската духовна семинария през 1908 година, той става енорийски свещеник при църквата „Св. Архангели“, Взел дейно участие в построяването на сиропиталището през 1911 година. От 1920 година е председател на братството. През 1922 година разширява сиропиталището. Прокарва широки методи в дейността на братството и издръжката на питомците в сиропиталището. Като председател издава от името на братството периодически списание „Светлинка“. Сътрудничи в духовните списания и вестници в страната под псевдонима „Флорински“. Известен е като дългогодишен редактор на проповедническото списание в България „Православен пастир“, в което почти във всяка книжка се срещат негови проповеди. Ръководил е братството с умение до 1932 година, когато отстъпва мястото на друг свой събрат, за да бъде още по-полезен като църковен книжовник. Сега е пенсионер и продължава да работи за слава на Божието дело.

Повод за основаването на Православното християнско братство в гр. Чирпан, била появата на протестантската пропаганда в този град. През 1902 година идва в Чирпан пастор Петър Дойчев, деятел на баптистите. Започнал да излиза всяка вечер със съпругата си из центъра на града и двамата заедно пеели религиозни песни. Минувачите се събирали около тях и се набирано достатъчно публика. След песента проповядвал и имал успех. Особено това му се удавало в петък, когато става пазар в града. На пазарището събирал граждани и селяни, а след като свършвал проповедта си, раздавал помощ на по-бедните граждани. Успял да привлече известен брой привърженици, с които правел религиозни събрания в дома си. Между последователите в Чирпан попаднал и богатият, но простодушен гражданин Костадин Ненов, който купил голяма къща и я отстъпил за молитвен дом на баптистите. Тази къща и до сега служи за същата цел. Когато Георги п. Стайков станал през 1904 година свещеник, протестантите усилено развивали своята дейност, което много тревожело както православно пасторство, така и новоизбрания свещеник. Налагало се да се направи нещо. Мнозина смятали, че трябвало да се основе дружество за отпор срещу чуждата пропаганда. Идеята за Православно християнско братство назряла и на 18 септември 1905 година свещеник Георги п. Стайков поканил по-ревностните и предани на Църквата християни, за да учредят братството. Делото получило своето начало. Избрана била комисия под ръководството на свещеник Георги п. Стайков и Михаил Петков, която да изработи устав на братството. Уставът бил съставен и докладван на следващото събрание на 26 октомври 1905 година. След като бил одобрен от събранието, уставът бил изпратен в Св. Синод за утвърждение. На същото събрание било избрано и настоятелство под председателството на свещеник Георги п. Стайков, и секретар Михаил Петков. Братството се именува „Св. Дух“, с патронен празник Петдесетница.

Целта на братството била да поучава християните в истините на Православната църква.

Първата сказка от името на братството била изнесена от председателя свещеник Георги п. Стайков на 9 октомври 1905 година на тема „Безразлично ли е на коя вяра принадлежим“. Оттогава започнала системната братствена работа. Той говорел всяка неделя и на всеки голям празник в 2 часа след обед в салона на тогавашното класно училище, при сътрудничеството на Михаил Петков. Някои сказки били отпечатвани в брошурки и се раздавали даром на народа. Те имали повече полемичен характер. Тази дейност дала своите резултати. Успехът на пастор Дойчев намалал. Братството поканило поменатия пастор на диспут, който щял да се състои на 8 ноември, Архангеловден, 1905 година, в 2 часа след обед. Поканен бил да присъствува като гост и Старозагорският Митрополит Методий. На уречения час салонът и дворът били препълнени с народ. Но пасторът не се явявал. Когато някои отишли у дома му да го доведат, неговите съседи обяснили, че той сутринта рано заминал с файтон неизвестно за къде. Дядо Методий изнесъл блестяща беседа пред присъстващите за Светото Предание като източник на вярата, което протестантите отричат.

Пастор Дойчев престанал да проповядва публично. Пропагандата му заглъхнала. Освен сказките, печатните беседи и листове, след тригодишен живот, братството започнало да издава брошури и книги с религиозно съдържание.

През 1908 година, по инициатива на свещеник Георги п. Стайков, то издава книгата „Христос“ от Вагнер, превод от Диню Божков, в 5,000 екземпляра, от продажбата на която книга било поставено началото на фонд „Сиропиталище“, от каквото се чувствувало голяма нужда. През същата 1908 година издало брошура „Път към Христа“. Пак през тази година започват да излизат от името на братството, стъкмени от свещ. Георги п. Стайков отделни брошури с номера. Издава малки книжки „Иди и ти прави така“. По-нататък виждаме издадено от братството житието на св. Евдокия. От 1909 година започва да издава „Християнско календарче“, с много хубаво съдържание, което се търсело в цялата страна. Излизло много години наред. Издава през 1910 година „Пастир“ от Шелдон. Този актив на братството бил преди всичко актив на свещ. Георги п. Стайков, който издава и свое месечно списание „Трошици“ (1911—1913 г.), което внасяло свежи струи в религиозния живот на читателя.

През 1910 година братството преустроило полуразрушеното училище до църквата „Св. Богородица“ в приют за сираци, където намерили подслон 10 души, под преките грижи на настоятелството на братството. А през 1911 година то полага основите на сиропиталището, в което се подслонили сираци още същата година. Издръжката им ставала чрез събиране помощи из града и околията. На 21 ноември 1911 година построената вече част от сиропиталището била осветена от Митрополит Методий.

През 1914 година братството полага основите на голям салон със сцена, побиращ около 500 души. След довършването му бил осветен през август 1915 година. Оттогава просветната работа се води в този салон. През същата просветна година братството провело курс за певци под ръководството на свещеник Михаил Петков. През 1916 година била открита в Чирпан братствена книжарница. Тя имала на разположение религиозна книжнина от най-различни издания и снабдявала с духовна литература много градове в България.

Първата световна война е свършила. Тя завеща на българския народ 200 хиляди сираци. При голямата известност, която получило братството със своето сиропиталище, то започнало да получава стотици заявления за приютяване сираци. Последното имало помешения за не повече от 30 деца. Налагало се разширение на сградите. През януари 1922 година, по инициатива на новия председател, свещ. Симеон Цвятков, братството провежда широка акция за събиране средства, с които да се разшири сиропиталището. Средствата били набрани и още през 1922 година започнало разширението. Издигнат бил и втори етаж на сиропиталището и довършено във вид, какъвто го виждаме и днес. На 1 ноември 1923 година било осветено от Старозагорския Митрополит Павел по много тържествен начин, при стечение на хиляден народ. В новоосветената сграда на сиропиталището били приютени вече 150 сираци, издръжани, както бе споменато, чрез ежегодно събиране средства от града и околията в пари и натура. За издръжка на сираците били използвани и приходите на близката гробищна църква „Св. пророк Илия“. За Коледа и Великден били приканвани християните да облекат с нови костюмчета сираци. Това давало резултати. Децата, лишени от майчина и бащино милувка, чувствували, че има кой да се грижи за тях.

Разширявайки своята религиозно-просветна и благотворителна дейност, братството достига пълен разцвет. Това било изтъкнато на събора на православните християнски братства в Плевен през 1927 година, когато Чирпанското братство е признато и наградено като първенец в страната. От 1928 година започва да издава вестник „Светлинка“ с доста голям тираж.

От 1932 година насам Православното християнско братство в гр. Чирпан продължава своята духовна дейност под ръководството на други отци, които също проявяват ревност в делата на братството, станало духовен страж за чистотата на вярата. То и до днес предпазва православно семейство от сектантски влияния и ратува за единството на българския народ. И днес свещеничеството от града и околията има за пример в дейността си образцовите деятели на братството: иконом Георги п. Стайков, протоиерей Михаил Петков и иконом Симеон Цвятков, които са дали цялата си енергия за издигането на тая духовна организация.

Прот. ГЕОРГИ ИВ. ДЮЛГЕРОВ

† Макариополски Епископ НИКОЛАЙ

Надгробно слово

за академик проф. СТЕФАН Г. БАЛАМЕЗОВ, произнесено при опелото му в храма Св. София“
на 1 октомври 1960 г.

„Кои то са правили добро, ще възкръснат за живот, а кои то са вършили зло, ще възкръснат за осъждане“ (Иоан 5:29).

Целият свят и човешкият живот са устроени върху закони. Има природни закони: физически и биологически. Има закони за общественото развитие; има граждански закони, има и закони нравствени, които уреждат нравствената човешка дейност. Човек, според нашата, християнската, вяра е не само жител на земята, но той е и гражданин на небето. „Тук нямаме постоянен град, но бъдещия търсим“ (Евр. 13:14).

Съдържанието на нравствения закон е далено в естествения нравствен закон (съвестта) и в богооткровения закон, изразен в определени нравствени изисквания. Нравствените закони се основават на абсолютната правда и добро. Докато природните закони действуват по необходимост, при прилагането на нравствените закони имаме свобода, която пък предпоставя нравствената отговорност и санкция, т. е. въздаянието. Последното се състои или в награда за изпълнение на нравствените повели, или в наказание за тяхното нарушение. Възмездие е удовлетворение на категоричното изискване на справедливостта. Въздаянието може да бъде осъществено частично още тук на земята, но в неговата пълна мяра то ще се осъществи след смъртта, при частния и всеобщия Божи съд. А че и още тук на земята е възможно частично въздаяние, се вижда от много места от Словото Божие: „Почитай баща си и майка си. — се казва в една от основните Божии заповеди. — за да ти бъде добре и да живееш дълго на земята“ (Исх. 20:12). Благочестието, т. е. изпълнението на волята Божия, по уверението на св. ап. Павла, е полезно за всички, понеже съдържа обещание (а следователно и изпълнение на обещанието) за сегашния и за бъдещия живот (1 Тим. 4:8). Изпълнението на нравствените Божии повели се възнаграждава още тук на земята преди всичко и с она душевен мир, она чиста радост, които идват от спокойната съвест. И обратно — няма по-голяма мъка от угризенията на съвестта. Но, както се каза, пълното възмездие, пълното удовлетворение за изпълнен или нарушен нравствен закон ще бъде отвъд, при всеобщото възкресение, когато и ще се произнесе окончателната присъда на праведния Съдия — Бога. В това ни уверява и Словото Божие: „Кои то са правили добро, — казва самият наш Спасител, — ще възкръснат за живот (вечен и блажен живот), а кои то са вършили зло ще, възкръснат за осъждане“ (Иоан 5:29).

Тия слова на Господа от току-що прочетеното св. Евангелие намерих за уместно да поставя като тема на надгробното слово за нашия скъп покойник

академик проф. Стефан Гавраилов Баламезов. Защото покойният беше правник и в същото време дълбоко вярващ християнин и в своята научна работа, както и в своя живот като гражданин и християнин, той се ръководеше от изискванията на своята християнска просветена съвест, от повелите на божествените нравствени норми и от съзнанието за отговорност не само пред човешките, но и пред божествените закони.

Покойният е роден на 9. IX. 1883 г. в гр. Кишинев. Средното си образование е получил в Лозана и София. Завършил е първа Софийската мъжка гимназия, а след това и Юридическия факултет на Софийския университет. През 1907 и 1908 г. е специализирал по държавно, административно и международно право в Парижкия университет. Бил е на дипломатическа служба в Министерството на външните работи, в Париж и в Петроград като секретар, легационен съветник, началник на политическия отдел в Министерството, а от 1920—1922 — управляващ българската легация в Прага. Хабилитиран е през май 1916 г. като ч. хон. доцент при катедрата по Конституционно право; бил е доцент от I. VIII. 1918 г.; изв. професор от I. IV. 1924 г.; през 1925 и 1926 г. заминал в научна командировка в Италия; след това става редовен професор от 14. XII. 1927 г. През 1926/27 г. е декан на Юридическия факултет, а през уч. 1929/30 и 1944/45 години е ректор на Софийския университет. От 1950 г. до тая уч. година той беше хоноруван професор при Духовната академия „Св. Климент Охридски“ в София по Конституция на НРБ.

Проф. Баламезов е написал множество студии и монографии на български и чужди езици. Чрез тия научни трудове той става известен далече зад пределите на своята родина. Тук ще споменем само някои от по-важните му съчинения:

Учението за разделението на властите и неговото приложение в модерната държава, — Пер. спис., кн. XX, 1909, стр. 43—81.

Министрите — тяхната роля и тяхната власт — в парламентарната монархия, София, 1914, 80, 190 стр.

Гаранциите на конституционното и парламентарното управление. (Встъп. лекция), ГЮФ, XII, 1915/16, стр. 1—26.

Нашата конституция и нашият парламентаризъм. ч. I. Търновската конституция, София, 1919, стр. 86.

Нови принципи и институти в конституциите, — „Общ. автономия“, 1939, кн. 1—2.

Политическа отговорност на министрите, — „Архив“, кн. 1, 1938 г.

Влиянието на балканските конституции върху съставителите на българската конституция, — „Родина“, 1938, кн. 1.

Сравнително и българско конституционно право, ч. I, II и III.

Преди няколко години покойният изнесе в аулата на Духовната академия пред отбрано общество интересна сказка върху някои характерни положителни и отрицателни прояви на българина. Тая сказка е ценен принос върху характерологията на българина.

Като учен конституционалист покойният изтъкваше голямото значение на Конституцията, по начало, не само като основен, но и като върховен закон. Проф. Баламезов, както справедливо отбелязва един друг наш правист и общественик, като преподавател в Университета, от катедрата и в своите студии „не правеше политика с конституцията. Той не беше и не е и днес активен политик — с оглед на вътрешното положение. Той искаше да бъде и остана само догматик“¹ Той си остана демократ.

За Духовната академия беше висока чест, че един академик с такава известност и такава завидна ерудиция беше неин преподавател. Проф. Баламезов придаваше живот на своите лекции, говореше увлекателно, илюстрираше сухия материал с интересни примери от живота и често правеше сравнения с конституциите на другите държави. И макар, че предметът, който той преподаваше не

¹ Проф. П. Стайнов, Конституционалистът Стефан Баламезов — „Проф. Стефан Г. Баламезов, тридесет години в служба на правната наука“, София, 1946 г.

беше изпитен, студентите до един посещаваха лекциите на проф. Баламезов и внимателно го слушаха.

Покойният се отличаваше с високата си култура, с изключителна коректност и деликатност в отношенията си към другите, с крайна добросъвестност в изпълнение на служебните си задължения, с голямото си благородство. Той беше вярващ, с високо гражданско съзнание и синовна преданост на св. ни Църква. В последните месеци здравословното му състояние значително се влоши и той се видя принуден да преустанови четенето на лекции по Конституция на НРБ в Духовната академия. С каква мъка трябваше той да се прости с професорската катедра, с възможността да бъде в контакт с млади люде, в душите на които той повече от четиридесет години е насаждал гражданско съзнание! В писмото си от 5 май т. г. до Ректора на Академията, с което съобщава, че се оттегля вече от преподавателска дейност, той дава израз на тая своя голяма мъка.

Възложено ми е от Негово Светейшество Българския Патриарх Кирил да предам на опечалената му съпруга и дъщеря неговите и на Св. Синод отечески съболезнования за тежката загуба.

Прощавайки се днес с нашия скъп покойник и засвидетелствайки му нашата почит и признателност за неговата тъй богата научна дейност, нека се помолим за него, щото Всеблагият Бог да прости всичките му волни и неволни прегрешения, като зачете за негово оправдание добрите му дела и да го удостои с възкресение за живот (Иоан 5:29), а на опечалените му близки да низпосли своята небесна утеха!

Вечна памет на нашия покоен брат Стефан!

Бог да го прости! Амин!

Слово за св. вм. Димитрий Солунски

...и ще ти дам венеца на живота“.

(Откр. 2:10)

За благата, на които се радват светиите словото Божие пише: „око не е виждало, и ухо не е чувало, и човеку на ум не е идвало това, що Бог е приготвил за ония, които Го обичат“ (1 Кор. 2:9).

Ония, които обичат Бога и Му служат предано, се удостояват с такива неземни блага и получават венеца на живота. (Откр. 2:10).

И, наистина, Божиите светии заслужават това. Ако вникнем в техния живот, оставаме очудени от тяхното примерно безкористие, от твърдата им вяра и преданост към Бога и ближния, удивяваме се от тяхната доблест и безкрайна храброст, от твърдостта на страданията и величието на търпението им. В Църквата Христова като светли звезди блестят безчислен сонм от светии и мъченици, които с подвига на своя живот ни сочат пътя на християнското спасение. Такъв един светец, герой и мъченик е св. вм. Димитрий Солунски.

Св. вм. Димитрий е роден в гр. Солун от благородни и благочестиви родители. Баща му бил военачалник, който тайно изповядвал Христовата вяра. Още като дете той бил запознат с истините на тая вяра, отхвърлил вярата в бездушните езически идоли и усърдно изучавал Закона Божии. След

смъртта на баща си, благодарение на редките добродетели: благородство, смелост и храброст, той бил назначен от езическия император Максимилиан за областен управител на Солун, с поръчение да бъде жесток към всички, които призовават името на Разпнатия. Но вместо да се обяви за неприятел, той тържествено и открито изповядал името на Исуса Христа, и за солуняните станал друг апостол Павел, като употребил всичкото си старание да утвърди християните във вярата и ги направи непоколебими изповедници на Христовото учение. Императорът научил за това. Св. Димитрий бил извикан на обяснение. Преди да отиде, той предал своето богатство на верния си слуга Луп, за да го раздаде на бедните и с пост и молитва се приготвил за предстоящия мъченически подвиг. Пред императора той проявил необикновена смелост и твърдост на християнската вяра, поради което бил подложен на тежки мъки и хвърлен в тъмница. Там му се явил Ангел Божии с венец в ръка и му казал: „Мир на тебе, страдалче Христов, бъди смел и мъжествен във вярата си!“ Това още повече възпламенило любовта му към Спасителя и той решил до смърт да му бъде ве-

рен. Край тъмницата имало един борец-езичник на име Лий, който жестоко убивал християните, като ги хвърлял на високо и телата им се забождали на побити с остриетата нагоре копия. Тази страшна картина наблюдавал един младеж християнин на име Нестор, който не можал да гледа как Лий безмилостно избивал християните, сърцето му се изпълнило с ревност по Бога, отишъл при св. Димитрия и му поискал благословение да се състезава с бореца. Св. Димитрий го прекръстил и му рекъл: „Ти ще победиш Лия, но за Христа ще получиш мъченически венец“. И наистина, Нестор победил Лия, но затова бил посечен с меч, а св. Димитрий прободен с копие на днешния ден в 306 година. Така завършил живота си смелият подвижник и доблестен мъченик Христов — св. вм. Димитрий, с кръвта си запечатил своята верност в Христа и получил венеца на живота.

Бог украсил Своята Църква с кръвта на мъчениците. Като достойни Христови воители, те доброволно презрели скърбите от любов към Спасителя; предпочели повечето Христа от своя живот, кръстили се с кръщението на смъртта Му, и станали подражатели и участници на страданията и славата Му. Да погледнем на древно-християнските гробници, въздигнати в чест на мъчениците. В тях са положени телата на хора, горени на кръст, разкъсвани от зверове, и между хилядите изображения по стените на тези гробници няма да забележим нито чертичка, която би загатвала за житейските горчила на починалите, за ужасите на тяхната смърт. Но навсякъде са изрисувани кротки

гълби, добрият пастир, агнето, узрели класове. Очевидно е, че страданията и смъртта за евангелската истина не е плашила християните. Те са знаели думите Христови, че Царството Божие насила се взема, с голям труд, с много жертви, че само които употребяват усилие, те го добиват (Мат. 11:12) и затова спокойно жертвували живота си за правдата Божия.

Църквата като прославя мъчениците ни подбужда да следваме техните добродетели. Като възхваляваме мъчениците за техния живот, ние се поучаваме от прекрасното, от подвига и саможертвата и се подбуждаме към мъжество и благочестие, или както казва св. Васили Велики: „на празника на мъчениците ние се стичаме, не на друго място, а при мястото на благочестието“...

Св. вм. Димитрий чрез своя подвиг получи венеца на вечния живот. С делата си и дивните си подвизи за Христа и Неговата Църква той се прослави с дара на нетлението, съгласно предсказанието на пророка: „... и не ще дадеш на Твоя свети да види тление“ (Пс. 15:10).

Прочее, като тачим св. вм. Димитрия за неговата крепка вяра, надежда и любов, за ревността и житието му в Христа Исуса, за твърдостта в страданията и търпението му, да молим Бога, по неговото молитвено застъпничество, да ни удостои с венеца на живота (Откр. 2:10), който е приготвил за тях, които Го обичат и достойно Му служат. Амин.

Прот. АНДРЕЙ ДИМОВ

ОТЗИВИ И БЕЛЕЖКИ

Другарска среща на XVII и XVIII випуск на Софийската духовна семинария

На 3 и 4. IX. т. г. в Черепишката св. обител, в сградата на семинарията, възпитаниците от 17 и 18 випуск си устройоха другарска среща по случай 35—36 годишнината от завършването на образованието си в Софийската духовна семинария.

Още на 3. IX. т. г. сутринта от влаковете, движещи се по Искърското дефиле, започнаха да слизат на гара Черепиш, кой сам, кой със съпругата си, възпитаници от двата випуска, посрещнати и настанявани в семинарията от любезния ректор Негово Преосвещенство епископ Тихон. Дойдоха на срещата и учителите: Димитър п. Пандов, Атанас Димитров, проф. д-р Христо Гяуров, Александър Илев и Драган Зографов със съпругите си. Тяхното присъствие и живо участие направи срещата още по-задушевна.

На 6 часа вечерта се отслужи в семинарския храм „Св. Климент Охридски“ тържествена велика Вечерня от свещенослужители на випуска, начело с Негово Високопреподобие архим. Климент Рилец, с участието на певци от двата випуска под ръководството на Високоблагочестивия иконом Димитър п. Константинов. Умилителното изпълнение на песнопенията на великата вечеря в източен напев бе на завидна висота, което още повече подсилваше незабравимите спомени от всеобщото пение, изпълнявано от певците като ученици в семинарския храм „Св. Иван Рилски“ в София.

Сутринта на 4. IX. т. г. биде отслужена тържествена Утринна със св. Литургия с участието на пет клирици-

съвипускници и хоров състав от останалите духовни и мирски лица. Изпълнени бяха същите църковни композиции, които са били пети в ученическото време на празнуващите. Техният преподавател Д. п. Пандов в поздравителното си слово изтъкна, че такова изпълнение на песнопенията не бил слушал и със сълзи на очи е стоял през цялото време на службата в храма.

След св. Литургия се отслужи панихида за починалите преподаватели и съвипускници и молебен за живите, след което всички се отправиха на поклонение в св. Черепишка обител.

Тържественият обяд в трапезарията на семинарията, во главе с Негово Преосвещенство ректорът, премина при изключителна задушевност между учители и възпитаници, които разказваха спомени и преживявания от миналото на семинарията. Димитър п. Пандов от името на учителите поздрави юбилярите и им пожела все така вдъхновено и преданно да служат на Българската църква и народ, след което се прочетоха поздравителните писма на Негово Светейшество Патриарха и на Негово Високопреосвещенство Доростолския и Червенски Митрополит Михаил (ректор на юбилярите), които писма бяха изпратени с многолетствие.

Негово Преосвещенство ректорът отпрати поздравления от името на Негово Високопреосвещенство кириарха на епархията Врачанския Митрополит Пансий и от свое име. Прочете се и поздравително писмо, изпратено от прот. Георги Николов, служащ сега в Детройт — САЩ, след което се дадоха кратки биографични сведения за всеки възпитаник от двата випуска — Васил Георгиев за XVII випуск, а Димитър Даскалов за XVIII. От тези сведения

лич, че възпитаниците от двата випуска са се посветили на църковно-обществено служение и че мнозина от тях заемат високи служебни места в България и в чужбина.

Тържеството завърши с благопожелания, щото петдесетгодишният юбилей на двата випуска да бъде също така многолюден, та да се видят отново всички в творческа и ревностна дейност, било като свещенослужители, на родната ни св. Църква, било като строители на обществения и културен живот в страната и вън от нея.

Г. В.

Юбилейна среща

Пансионският живот създава у младежите пансионери чувства на силна взаимна привързаност и истинско другарство. Това се потвърждава от живота, а особено подтъртано се изявява на периодични другарски срещи. От рода на последните беше и юбилейната другарска среща на випускниците от петнадесетия випуск на Пловдивската духовна семинария по случай 25 години от завършването на семинарията. Шест години съвместен пансионски живот. Раздяла за 25 години и сега отново събиране, макар и само за два дена.

С благословението на Негово Светейшество Патриарх Кирил, като наместник на вакантния Пловдивски митрополитски престол, на 18 септември т. г. в митрополитския храм „Св. Марина“ в гр. Пловдив бе отслужена св. Литургия от Негово Високопреосвещенство Сливенския митрополит Никодим, в съслужение с Негово Преосвещенство Главинищкия епископ Стефан, викарий на Пловдивската митрополия, и свещеници от випуска. Пеенето на светлата Служба се изпълни от випускниците, ръководено от двамата някогашни техни учители Мирчо Богоев и Стоян Минковски. Хармонично звучеше хоровото изпълнение на първата половина от Литургията, но не по-малко услада за богомолците донесе и източното църковно пеене, изпълнено вечно групово от добрите певци-випускници през втората половина на св. Литургия. Още повече, че богомолците при митрополитския храм в Пловдив, поради постоянното хорово пеене там, отдавна не бяха чували източно църковно пеене.

Не бяха забравени и покойниците, както учители, така и випускници. Веднага след Литургията за тях бе отслужена панихида, а за живите — молебен. Накрая Н. Впр. митрополит Никодим произнесе проповед върху текста на неделното апостолско четиво, като свърза дейността на светите апостоли с тази на випускниците. „Апостолите, — каза между другото дядо Никодим, — бяха пратени от Господа Исуса да благовестят учението Му, като го и оделотворяват в живота си чрез любовта към човека. По приемство от тях и днес Църквата праща апостоли, благовестници на Словото Божие, след съответна подготовка в Духовната семинария. Такива са и випускниците от петнадесетия випуск, които преди 25 години завършиха Семинарията, а днес имат юбилейна среща“. След съответни напътствия за бъдещата им работа на Божия виноград, Н. Впр. сърдечно ги поздрави и всекиго поотделно благослови. След това Н. Пр. еп. Стефан поздрави випускниците от името на Негово Светейшество и от свое име, сърадвайки ги за юбилейната им среща и пожелавайки им да дочакат и 50-годишен юбилей. Прот. Георги Д. Чакаров от името на випускниците благодари на Негово Светейшество, че благослови да се отслужи св. Литургия в този храм; на Н. Впр. Сливенския митрополит Никодим, че дойде да отслужи светлата Литургия и вземе участие в юбилейната среща на ония, на които някога той беше учител и класен наставник; на Н. Пр. еп. Стефан за молитвеното му участие в светлата служба и за личните му поздрави и благопожелания.

Веднага след свършване на църковното тържество, със специален рейс випускниците с учителите си (всички семейно) заминаха за Бачковския манастир, където в ресторанта при водопада им бе сервиран обяд. Тук дядо Никодим говори за съвместния ни живот в семинарията, за отделни наши ученически прояви, които те (учителите), гледайки от високо, са и съответно преценявали, ограничавали, а в някои случаи и наказвали. Много сърдечно говориха и учителите Мирчо Богоев, Борис Попов и Стоян Минковски. Говориха и някои от випускниците. Прочетени бяха поздравителни писма и телеграми от Н. Пр. еп. Тихон, сегашен ректор на семинарията, а някогашен учител-възпитател в същата, от д-р Методий Кусев от Лондон и други випускници, които бяха служебно или поради болест възпрепятствувани да дойдат на срещата. Изне-

сен бе и кратък информативен доклад за випуска, в който между другото се каза, че са постъпили 92 души, завършили 50, приели духовно звание 25 души. Живи 47 и починали 3-ма. Докладва се колко души са завършили висше образование и какво, сега колко души каква професия упражняват и пр. На приветствията отговори прот. Димитър Жеков, който изтъкна, че нашите випускници, на каквото и поприще да са се отдали в живота, достойно са се справили и оценени от обществото. Всички те са и проповедници на мира и борци за мир, понеже са ученици на Княза на мира — Господ Исус Христос.

След обяда предприехме излет-поклонение до Клувията (иконата на Св. Богородица на една скала в балкана). Времето е тихо и приятно. Тук картината е още по-мила. Съвипускниците вървят на двойки, които често се променят, тъй като всеки иска със всекиго да се види поотделно и да сподели лично житейски преживелици. Същото се наблюдава и у жените-съпруги. И те са на двойки. Запознават се по-отблизо. Беседват за своите съпрузи, за къщи наредби, за децата. Вечера пак в ресторанта. А след това — най-приятните часове. В трапезарията на манастира са заедно учители, випускници и семействата им. Тук всеки спомня случки и епизоди от семинарията. Шегички, песни, разговори. Смях залива всички. И така до след полунощ. Ех, трябва и да се спи. Манастирското управление е предоставило на тия желани гости стаи с удобни легла. Хубаво се спи след тая приятна умора и при тоя чист балкански въздух. Но не забравяме, че сме в манастир, където сутринта има св. Литургия. Затова без специална организация почти всички са на църква. А след това, в очакване рейса при водопада, Стоян Минковски е разтворил тефтерчето от преди 30 години и чете със съответните шеговити тълкования кому какви бележки е писал, кого е биел, „за да стане човек“, кому е събркал оценката и т. н. Пристига рейса. Отново към Пловдив. Пак песни, закачки, радост... Неусетно сме в Пловдив, пред новия тунел. Тук вече се чете тъга по лицата. Тъга, че се свършиха тъй приятните часове и дни на срещата, но и надежда, че с Божия помощ, след 5 години, по случай 30 годишнината от завършването на Семинарията, пак ще се съберем, пак ще се видим и порадваме. Дай, Боже!

Прот. ГЕОРГИ Д. ЧАКЪРОВ

Поклонение до Рилския манастир

От 15 до 21 юли т. г. 50 души членове на православното християнско братство „Св. Атанасий“ от с. Перущица, направихме поклонение до Рилската св. Обител. Макар, че от състава на групата повечето да бяха ходили и друг път на поклонение в Рилския манастир, от рано проявяваха интерес към това ново поклонническо пътуване. Започна преди всичко духовната подготовка. Както нашият Спасител Исус Христос, каза насаме на своите ученици, че „тоя род (болест) се излекува само с пост и молитва“, така и групата поклонници в основата на своята духовна подготовка сложиха поста и молитвата, като средство за благополучно и достойно пътуване и поклонение. Всички добре заучиха и тропаря на великият Пустиножител.

След продължителното многочасово пътуване, късно вечерта пристигнахме в манастира. Тук бяхме посрещнати и настанени за нощуване и почивка.

На другия ден, сутринта, отпочинали, първом се черкувахме и всички с духовна радост и молитвено настроение, минахме на поклонение пред св. мощи на преподобния Рилски Чудотворец. Всеки поотделно, застанал пред ковчега със св. мощи, отправяше мислено топли молитви пред духовния лик на св. Ивана, просейки изцеление за своите и на своите близки недъзи, чрез чудотворното му застъпничество. Много от членовете на групата оставяха своите и на свои близки дрехи, да пренощуват под ковчега на св. Ивана, просейки неговата целебна сила.

От тук братството ни се отправя да види и опознае останалите околности на Рилския манастир, непосредствено свързани със живота на св. Ивана.

Най-напред отидохме на гроба и пещерата на св. Иван. Тук всички пристъпваха със страх и благоговение. Това забеляза живеещият там скромнен монах-постник, който се въздъшеви, и с голяма радост разказа на групата за живота на св. Иван: как Бог още от ранна възраст е призовавал младия момък към трудния пустинен подвижнически живот; как се е подвизавал из непристъпната пла-

нина; как дивите зверове е направил свои приятели; как Бог се е грижел за неговата храна; какви подвизи е принесъл от себе си за Божието име. И както град не може да се укрие на връх планина, така и св. Иван бива открит от пастири на стада, за да стане светилник на цял народ, та Божията сила да се проявява чрез него. От ранните години на съприкосновение със неговите първи посетители до сегашните поклонници.

След това минахме през параклиса „Св. Лука“, където поклонниците бяха запознати с историята му. Друга ценност, която имаме възможност да видим бе килийното училище на Неофит Рилски, а също и неговото първо стихотворение, написано на каменна плоча в стената, в което той изразява мъката от робското потисничество и необходимостта от проглеждане. В такъв момент истинските правоверни християни не могат да не изпитат горещо чувство на обич към св. ни Църква, която е живяла и живее със народните възжелания, че е била огнище за разпалване първата искра за просвета и е дала много просветители и борци за народна свобода.

Когато се прибрахме в манастира, о. иеромонах Иринея (екскурзовод) ни запозна с историята на тази българска светиня. Той ни разведе из музея и ни показа другите старини в манастира.

Имахме също така възможност да ни бъде изнесена и една беседа от архимандрит Евгений — за нуждата от покаяние и изповед. В тази беседа богопросветеният ста-

рец, изтъкна необходимостта и най-вече ползата от тайнството изповед. Той каза, че ако ние човешките, които сме образ и подобие Божие, сме задължени било от грижите за себе си, било от обществото — да поддържаме нашата външна чистота, то колко повече трябва да полагаме грижи за почистване на душата ни от греховете, които ежедневно я замърсяват. И затова, както казва нашият Спасител, много измежду нас боледуват и умират, защото грехове вършат и не се разкайват. Както водата измива и изчиства нашето тяло, така и тайнството изповед измива и очиства нашата душа от натежалите грехове. А грижите за душата ни трябва да бъдат двойни, тъй като тялото е временна хижа, а душата вечно ще пребъдва пред Бога. Когато душата е чиста, тя ще бъде и здрава. А здрава душа ще пребъдва в здраво тяло.

Когато нашият Спасител Исус Христос се преоблязи пред Своите ученици на планината и те възродени духовно почувствуваха желание да пребъдват там, така и ние, обновени духовно, имаме желание да пребъдваме тук и ненаситно да слушаме слова за Божия угодник.

След няколкодневното ни престояване в Рилската св. Обител, ние всички си тръгнахме, с обновени души и увърдена вяра. Всички изявиха желание, с Божия помощ пак да посетят тази българска светиня. Изказвайки общо нашето задоволство от това ни поклонническо пътуване.

Свещ. Славчо Ив. Савов

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛЕТОПИС

У НАС

Църковни служби на Негово Светейшество. На 27 септември, Кръстовден, Негово Светейшество Патриарх Кирил, придружен от Главиницкия епископ Стефан, посети Калоферския манастир „Въведение Пресв. Богородици“ и след светата служба пострига за монах свещеник Димитър Джаков, ефимерий при манастира, и за монахиня с името Мавра една послушничка при манастира.

— На 30 септември Негово Светейшество отслужи св. Литургия в старинния столичен храм „Св. София“ по случай храмовия празник и произнесе слово за Божествената мъдрост. Присъствуваха много богомолци.

— На 14 октомври Негово Светейшество, по случай храмовия празник, отслужи св. Литургия в столичния храм „Покров Пресв. Богородици“ (Всех скорбящих радост) и произнесе слово за празника.

Приеми на Негово Светейшество. На 21 септември Негово Светейшество Патриарх Кирил за втори път прие в синодалната палата Негово Високопреподобие архимандрит Дираир, епархиален началник на Армeнската църква в Румъния и България, по случай заминаването му.

— На 24 септември прие Благоговейния свещеник Алф Йохансен от Дания, който бе гост на Българската православна църква през 1956 г. и сега е посетил някои източно-европейски страни поради интереса му към източно-православното богословие. Благоговейният свещеник Йохансен е автор на няколко статии за църковния живот и богослужението на източно-православните църкви.

В ЧУЖБИНА

В интервю с чуждестранни журналисти председателят на Отдела за външни църковни връзки при Московската патриаршия епископ Никодим е споделил впечатленията си от Пражката миротворна конференция. „Срещата на толкова много представители от православни и протестантски църкви премина под знака на обща служба за запазване на мира. Сега ще насочим усилията си за подготовката на Световния християнски конгрес за мир, който ще се състои през юни 1961 г.“

Ректорът на Московската духовна академия проф. протонерей К. Ружицки, подпредседател на Дружеството за съветско-гръцко приятелство, е посетил през това ля-

— На 4 октомври прие Негово Всеблагоейство протонерей Фериз Берки, администратор на Унгарската православна църква.

— На 10 октомври прие Негово Високопреподобие архимандрит Тимотеос, свещенослужител при гръцката легационна църква в София.

Нов преподавател по музика в Духовната академия. Св. Синод е назначил за преподавател по теория на музиката в Духовната академия Ангел п. Константинов, диригент на хора в патриаршеската катедрала храм-паметник „Св. Александър Невски“.

Чествуване деня на българската поезия в Духовната семинария. На 9 октомври в Духовната семинария бе проведено тържествено чествуване деня на българската поезия. След изпълнение на „Отче наш“ ученици рецитираха стихотворения от български поети, а началникът на културно-просветния отдел в Св. Синод Високопреподобният архимандрит Серафим произнесе сказка за поезията. Накрая произнесе реч Негово Преосвещенство Епископ Тихон, ректор на Семинарията.

Съобщава: Николай П. Памуков
Допуснати грешки: в брой 32—33 на „Църковен вестник“, в статията „Пражка християнска миротворна конференция“ са допуснати следните грешки: на стр. 2, колона 2, ред 32 напечатано ПРОТЕКЛА да се чете ПРОТЕЧЕ; на стр. 6, колона 2, ред 9 напечатано ВСЕМИРНИ ЗА МИР да се чете НА ВСЕМИРНИЯ СЪВЕТ; на стр. 10, колона 1, ред 41, напечатано МИСИИ да се чете МИСЛИ.

то Гърция. В съветското списание „Ново време“, бр. 22 той споделя впечатленията си и от църковните забележителности в Атина, Солун и Коринт — места, свързани с живота и дейността на св. апостол Павел.

Починал е известният в икуменическото движение африкански духовник Петър Дагаду, смел борец против колониализма и ентузиазизиран поборник за независима Африка.

Редактор: ЙОРДАН П. ИЛИЕВ